

בן דוד - אברהם - הכהן

חברת עורכי דין

Ben David, Avraham, Hacoheh Law Firm

הלל 23 ירושלים 9458123

טל. 02-6259333 פקס: 02-6259332

דוא"ל: aviadhacoheh3@gmail.com

Moshe Ben-David,	Adv. & Notary	עו"ד ונוטריון	משה בן-דוד,
Yeshayaho Avraham,	Adv.	עו"ד	ישעיהו אברהם,
Prof. Aviad Hacoheh,	Adv.	עו"ד	פרופ' אביעד הכהן,
Hodiya I. Hainovitz,	Adv.	עו"ד	הודיה א' היינוביץ,
Carmel Moshe,	Adv.	עו"ד	משה כרמל,
Dorrit Yarchi,	Adv.	עו"ד	דורית ירחי,
Eldar Shochetman,	Adv.	עו"ד	אלדר שוחטמן,
Meir Boroos,	Adv.	עו"ד	מאיר בורוס,

ט"ו בסיוון תשפ"ג
4 ביוני 2023

דחוף ביותר – בפקס ובדוא"ל

לכבוד ח"כ מיכאל מלכיאלי השר לשירותי דת המשרד לשירותי דת <u>ירושלים</u>	לכבוד עו"ד גלי בהרב-מיארה היועמ"ש לממשלה משרד המשפטים <u>ירושלים</u>	לכבוד ח"כ יריב לוין שר המשפטים משרד המשפטים <u>ירושלים</u>
--	--	--

אדוני השר,

גברתי היועמ"שית,

אדוני השר,

גליה קליין יועמ"ש המשרד לשירותי דת המשרד לשירותי דת <u>ירושלים</u>	עו"ד כרמית יוליס המשנה ליועמ"ש משרד המשפטים <u>ירושלים</u>	מר יהודה אבידן מנכ"ל המשרד לשירותי דת המשרד לשירותי דת <u>ירושלים</u>
---	---	--

גברתי היועמ"שית,

גברתי המשנה,

אדוני השר,

הנדון: פגיעה קשה ופסולה בערכי יסוד בדמוקרטיה – שינוי כללי בחירות עיר בעיצומם של הליכי בחירה משיקולים זרים ופסולים

הנדון: פגיעה קשה ופסולה בערכי יסוד בדמוקרטיה –

שינוי כללי בחירות עיר בעיצומם של הליכי בחירה משיקולים זרים ופסולים

- א. מכתבו של ח"כ מתן כהנא לשר לשירותי דת מיום 27.3.23 (העתקים ממנו נשלחו ליועמ"ש לממשלה, ליועמ"ש המשרד לשירותי דת ומבקר המדינה)
- ב. מכתבי לשר לשירותי דת וליועמ"שית המשרד לשירותי דת מהימים 23.4.23 ; 4.4.23 (העתק הימנו נשלח ליועמ"שית לממשלה)
- ג. מכתב השר לשירותי דת מיום 19.4.23
- ד. תשובת יועמ"שית המשרד לשירותי דת מיום 24.4.23 (העתק ממנו נשלח למנכ"ל המשרד לשירותי דת; עו"ד עם פז, משרד המשפטים)
- ה. כתב העתירה בבג"ץ 3230/23 נציגות בתי הכנסת הציוניים בירושלים ואח' נ' השר לשירותי דת ואח' מיום 25.4.23
- ו. החלטת בית המשפט (כב' השופט סולברג) מיום 27.4.23
- ז. מכתב השר מלכיאלי לעו"ד יוליס, המשנה ליועמ"ש מיום 1.6.23
- ח. הודעה מטעם משיבי המדינה מיום 2.6.23

השלום והברכה,

1. הנני שב ופונה אליכם בשם מרשיי, הקליניקות המשפטיות במרכז האקדמי "שערי מדע ומשפט" והפונים אליהן, שעמם נמנים, בין השאר, רבנים המבקשים לשקול התמודדות על כהונת הרב הראשי לישראל וכאלה הנמנים כיום או אמורים להימנות עם חברי הגוף הבוחר את הרבנים הראשיים.
2. פנייה זו באה כהמשך לשתי פניותי שמן הסמך, ולכל שאר המסמכים שמן הסמך.
3. כפי שצינתי בפנייתי שמן הסמך, הוברר למרשיי כי יש המבקשים לדחות את **מועד הבחירות לבחירת הרבנים הראשיים לישראל, הגם שמועד זה - כמו מועד תום כהונת הרבנים הנוכחיים - ידוע, קבוע ועומד מכוח הוראות החוק מזה עשר שנים.**
4. עוד לפני **למעלה מחודשיים ימים**, ביום 27.3.23, פנה ח"כ מתן כהנא (ולשעבר השר לשירותי דת) וביקש כי לנוכח מועד הבחירות לרבנות הראשית הקרב ובא, ייעשו כל הצעדים המתבקשים מכך כדי לקיים את הבחירות במועדן.
5. במכתבו הדגיש ח"כ כהנא כי **"אין צריך לומר שעריכת בחירות במועדן מתחייבת גם מכוח הוראות הדין וגם מכוח עקרונות יסוד דמוקרטיים וביניהם הזכות לבחור ולהיבחר"**. [הדגשות כאן ובכל מקום אחר הן שלי אלא אם נאמר אחרת – א.ה.]
6. חשש הפגיעה הקשה בהליך הדמוקרטי הודגש גם בפניותי שמן הסמך.
7. בין השאר, הודגש בפניות אלה כי מהלך חקיקה חפוז של תיקון תקנות בחירת רב עיר, שהאריך את משך כהונתם של מספר רבני עיר הנמנים לעת הזו עם חברי הגוף הבוחר, רבנים שעמדו לפני פרישה קרובה אך פרישתם נדחתה עד לאחר מועד הבחירות הצפוי לרבנות הראשית, מעלה חשש כבד בדבר המניעים שעמדו מאחורי תיקון התקנות (המנוגד לכל מדיניות הממשלה והיועץ המשפטי רבת השנים, בדבר הצורך לקצוב כהונתם של נושאי משרה, ובוודאי כאלה שעברו זה כבר את גיל ה-70) ומעוררת חשש ממשי שנועדה, משיקולים פסולים, להשפיע באופן מלאכותי על תוצאות הבחירות תוך פגיעה בטוהרתן.

8. הח"מ הדגיש בשם שולחיו שכל שינוי בהליכי בחירות – הן בחירת רב עיר הן בחירת רב ראשי – בעיצומה של מערכת בחירות פסול מעיקרו וסותר עקרונות יסוד דמוקרטיים.

9. כך, מקל וחומר, כאשר הוא נעשה משיקולים זרים ופסולים של רצון – גלוי או מוסווה – להשפיע על תוצאות הבחירות משיקולים זרים, פוליטיים בעיקרם.

10. לפיכך, דרשו מרשיי – באמצעות הח"מ – שקודם שייעשה כל שינוי עתידי בהוראות הדין – החוק או התקנות – שעשוי להשפיע על זכויות המועמדים או המבקשים לבחור בהם, יודע די זמן מראש למרשיי על מנת שיוכלו למצות את זכויותיהם ולמנוע את הפגיעה בהליך הדמוקרטי.

11. במכתב התשובה של יועמ"שית המשרד לשירותי דת שמן הסמך, מיום 24.4.23 (שהתקבל אצל הח"מ רק לאחר שנשלח "תזכורת") נאמר כי הליכי בחירת רבני עיר לארבע רשויות מקומיות יתקיימו במועדן ולא יידחו (הגם שלמיטב ידיעת מרשיי, לפחות במקרה אחד, אמור רבה החדש של גן יבנה להימנות עם חברי הגוף הבוחר את הרבנים הראשיים, ולא מן הנמנע כי גם רבה החדש של חצור שנבחר זה עתה יימנה עמם).

12. במכתבה – ולשאלת מרשיי – הדגישה היועמ"שית כי לא הגיעו אליה כל הצעות חוק חדשות אחרות שעשויות להשפיע על הבחירות לרבנות הראשית, וכך גם נאמר לח"מ בשיחה על פה שהתקיימה מספר ימים לאחר מכן. בשיחה זו הבטיחה היועמ"שית לח"מ כי 'תשתדל' לעדכן את הח"מ היה ויהיו ניסיונות כאלה, אך בד בבד ביקשה ממנו ל'עקוב' באופן עצמאי אחר הליכי חקיקה שאפשר ויתקיימו בכנסת ולא יעברו את עינם הבוחנת של אנשי היועמ"ש במשרד לשירותי דת.

13. ביני לביני נודע למרשיי כי ביום 19.4.23 השיב השר לשירותי דת לפניית עו"ד קמינצקי, ב"כ נציגות בתי הכנסת הציוניים בירושלים (העותרת בעתירה שמן הסמך) שדרשו ממנו להשהות את הליך בחירת הרבנים הראשיים לישראל.

14. במכתב תשובתו (שצורף כנספח 3 לעתירה), השיב השר :

סבורני כי הליך בחירת הרבנים הראשיים לישראל צריך להתקיים במועד ואין לנו כל כוונה להשהותו.

בהתאם לכך הנחיתי את אנשי משרדי להיערך לקיום הליך זה ולפעול בכל הכלים העומדים לרשותנו להוצאתו לפועל של הליך בחירות תקין וסדור של בחירת הרבנים הראשיים לישראל ועל פי כל כללי המנהל התקין.

15. הדברים – חד משמעיים, שנאמרו בקול צלול וברור – מדברים בעד עצמם וכל המוסיק עליהם אך יגרע.

16. לנוכח אמירות אלה, החלו רבנים המתכוונים להעמיד עצמם לבחירה (וביניהם נודעו עד כה שמותיהם של הרבנים הנכבדים יהודה דרעי, דוד יוסף, יעקב שפירא, מיכה הלוי, הדיין אליעזר איגרא, ושמות אחרים שהוזכרו) המועמדים השונים בהשקעת משאבים גדולים – בזמן, בכוח אדם ובכסף – על מנת לקדם את בחירתם.

17. לנוכח עמדתו החדשה-ההפוכה של השר, מסתבר כי "יש שרים זיג זג".
18. אפשר ולא נאמין למראה עינינו, אך ביום חמישי האחרון, 1.6.23, בשעות אחר הצהריים (שבהן ה"רדאר התקשורת" מושבת במידה רבה), שלח השר מכתב לעו"ד קמינצקי, ב"כ העותרים, ובו הוא מציג עמדה המנוגדת בתכלית – שינוי של 180 מעלות – לעמדה הקודמת שהוצגה על ידו.
19. במכתב זה שולף השר כל מיני "קשיים משפטיים", כביכול, שהועלו מן הגורן והיקב, כדי ל'הצדיק' את דחיית הבחירות לרבנות הראשית בחצי שנה.
20. בין השאר מסתמך השר על טיעונים שנכללו בעתירה שמן הסמך, שהוגשה – נזכיר ונזכיר – כחודש קודם לכן.
21. מה היה לו לשר שלא הגיב לפניית הח"מ במשך כמה שבועות, והשיב לה – באופן חלקי ולקוני – באמצעות יועמ"שית משרדו – רק בחלוף כ-3 שבועות, ואילו למכתבו של עו"ד קמינצקי השיב בתוך יומיים? אין זאת אלא ששיקולים זרים ופסולים, ועיקרם ככל הנראה רצונו להבטיח את בחירת המועמד הרצוי בעיניו ובעיני מפלגתו, הם הנימוקים היחידים – ואין בלתם – לשינוי שחל בעמדת השר.
22. הקורא את דברי השר, ילמד מן המודגש בפתח מכתבו שלמרות עמדתו השונה של הייעוץ המשפטי לממשלה שעיקרה ומסקנתה, כך ניתן להסיק ממכתב השר, הייתה שיש לדחות את העתירה על הסף בהיעדר עילות לדחיית מועד הבחירות, עמדה שלדברי השר עלתה מ"טיוטת תגובת המדינה" לעתירה (שאף היא לא פורסמה ברבים), סבור השר כי יש לדחות את הבחירות.
23. לא זו אף זו: בהליך חריג לחלוטין, מבקש השר ל"החליף למעשה את תגובת המדינה" לעתירה, ולהציג בפני בית המשפט רק את עמדתו-שלו, שלפיה יידחה מועד הבחירות לרבנים הראשיים לפחות בחצי שנה.
24. ונזכיר: בעוד ש"עמדת המדינה" – והיא עמדת היועמ"שית לממשלה ואנשי צוותה היא עמדה מקצועית, נטולת פניות ושיקולים זרים, עמדת השר – והוא איש פוליטי מובהק (וזאת עוד בטרם נדרשו לחשש ניגוד העניינים הפסול שפורט לעיל) היא עמדה המונעת בעליל משיקולים זרים ופסולים.
25. די אם נעייין ב"אסמכתאות" שציין השר כתמיכה לעמדתו המהופכת, שרובן הוצאו מהקשרן ואינן רלוונטיות כלל להליך דנן.
26. אם לא שיקולים זרים ופסולים שעומדים בלב עמדתו החדשה וההפוכה של השר, לא ברור מה טעם "נעלמו" כל אסמכתאות אלה – שקיימות בפסיקה מזה עשרות שנים – מעיני השר כאשר שלח את מכתבו הקודם, ביום 19.4.23, ובו דחה בתוקף ובנחרצות את הדרישה לדחות את מועד הבחירות לרבנות הראשית.
27. חשש זה לקיום שיקולים זרים ופסולים בעמדתו החדשה וההפוכה של השר מתחזק שבעתיים לנוכח הדגשתו, בראשית מכתבו, כי נועד לשם גיבושה ב"גורמי מקצוע" עלומים ועם "הגורמים הרלוונטיים בקואליציה", אף הם גורמים עלומים בני-בלי-שם (ולמותר לומר ש"הגורמים הרלוונטיים בקואליציה" הם גורמים פוליטיים מובהקים מטיבם וטבעם).

28. בעקבות "היוועצות" זו, כך לדבריו-שלו, החליט השר לשנות מן היסוד את החלטתו הקודמת ולפעול – לא פחות – בדרך של שינוי החוק הראשי(!) (שינוי, שבנסיבות העניין עשוי לעשות גם כדי חקיקה פרסונלית מובהקת), בדרך קלוקלת ועקלקלה, של חקיקת "הוראת שעה" חפוזה, ללא קיום דיון ראוי ומעמיק בכנסת ובציבור – וכל זאת בעיצומם של הליכי הבחירות, כך שגם כהונת הרבנים הראשיים הנוכחיים תוארך, בניגוד לחוק הקיים ולמדיניות קציבת הכהונות של הממשלה, וגם מועד הבחירות לרבנים הראשיים שאמור היה להתקיים בתוך כחודשיים ימים ידחה לפחות בחצי שנה.

29. הוא הדין ל"נימוקים" החדשים שמונה השר לתמיכה בעמדתו החדשה והמהופכת, נימוקים שמופרכותם עולה מתוכם וגלויה מאליה.

30. גם כאן לא ברור מה טעם "נעלמו" כל נימוקים אלה - שמהותם ידועה וזכרם אף בא בפסיקה (בהקשרים אחרים) מזה עשרות שנים - מעיני השר כאשר שלח את מכתבו הקודם, ביום 19.4.23, ובו דחה בתוקף ובנחרצות את הדרישה לדחות את מועד הבחירות לרבנות הראשית.

31. די לנו אם נזכיר את הנימוק בדבר "אובדן אמון הציבור" וה"פגיעה בטוהר הבחירות" היה ותתקיימנה הבחירות במועדן!

32. מעבר להיותו של "אמון הציבור" מושג עמום וחמקמק, בהקשר דגן ברי לכל בר דעת, שדווקא דחיית מועד הבחירות כעת, כאשר אנו מצויים כחודשיים בלבד לפני מועדן מתוכנו, בעיצומה של מערכת הבחירות, דחיה זו היא שתפגע פגיעה קשה ביותר בטוהר הבחירות כמו גם באמון הציבור, **ותהפוך את כל ההליך הדמוקרטי – שהליכי בחירות מצויים בליבתם – ללעג ולקלס, משל היו כדור פלסטלינה, כחומר ביד היוצר", שניתן לשנות את כלליו מיום ליום ומשעה לשעה, הכל לפי האינטרס הפוליטי של השר וחבריו.**

33. בנוסף לכל האמור, ולנוכח ביסוס שיקול דעתו של השר בקבלת החלטתו החדשה-הפוכה על המסמכים והאנשים שזהותם תפורט להלן – כמודגש בפתח מכתבו, לשם הנכם מתבקשים:

א. להעביר אלינו את טיוטת תגובה המדינה" לעתירה הנזכרת בסעיף 1 למכתבו ושימשה בין השאר בסיס נתונים רלוונטי להחלטתו החדשה-הפוכה;

ב. לפרט את שמות כל אחד מ"גורמי המקצוע" שבהם נועץ השר (כנאמר בפתח למכתבו מיום 1.6.23) קודם שקיבל את החלטתו. אנא פרטו את שמו של כל אחד מגורמים אלה, את תפקידו ואת המועד המדויק שבו קיים השר את ההיוועצות עמו;

ג. לפרט את שמות כל "הגורמים הרלוונטיים בקואליציה" שבהם נועץ השר (כנאמר בפתח למכתבו מיום 1.6.23) קודם שקיבל את החלטתו. אנא פרטו את שמו של כל אחד מגורמים אלה, את תפקידו ושיוכו הפוליטי, ואת המועד המדויק שבו קיים השר את ההיוועצות עמו;

ד. כל מסמך, או מידע אחר ששימש בסיס להפעלת שיקול דעתו של השר קודם שקיבל את החלטתו החדשה-הפוכה בדבר דחיית ממועד הבחירות.

34. בהיות כל המידע האמור תחת ידכם – והלוא לדברי השר עצמו שימש מידע זה מסד נתונים וביסס להפעלת שיקול דעתו קודם קבלת החלטתו החדשה-הפוכה, נבקש כי מידע זה יועבר אלינו לאלתר, עד ולא יאוחר – בנסיבותיו הדחופות של העניין דגן – מיום שלישי הקרוב, 6.6.23, בשעה 10:00 בבוקר.

35. במידה ורק חלק מהמידע המתבקש מצוי תחת ידכם (הגם שכולו אמור להיות זמין ובהישג ידכם כבר כעת), אנא העבירו אותו אלינו לאלתר ואל תעכבו את מסירתו לידיעת מרשיי עד להשלמת פרטי המידע במבוקש כולם.

36. למען הסר ספק יודגש כי קבלת מידע זה מתבקשת גם מכוח עקרונות יסוד חוקתיים ודמוקרטיים, וביניהם "זכות הציבור לדעת", חובת ההגינות והיות הרשות "נאמן הציבור", כללי שקיפות בסיסיים ועקרון חופש המידע, והוראות החוק הנובעות מהם (בהיות חלק ממרשיי עמותה מלכ"רית, הם פטורים מחובת תשלום האגרה בגין קבלת מידע זה).

37. קצרום של דברים: הנכם מתבקשים להודיע לאלתר (ולא יאחר מיום שלישי הקרוב בשעה 10:00), ובשער בת רבים, כי הבחירות לרבנים הראשיים תתקיימנה במועדן, בתוך ולא יאחר מתום חודשיים ימים מהיום.

38. כמו כן הנכם מתבקשים להימנע מעשיית כל פעולה, ישירה או עקיפה – לרבות יוזמות חקיקה בוועדת השרים לענייני חקיקה, בכנסת או בכל פורום רלוונטי אחר – שתביא לדחיית הבחירות לרבנות הראשית.

39. במידה ובכך זאת הנכם אומרים לקיים הליך כלשהו – של חקיקה, חקיקת משנה או הליך מנהלי – שעשוי להשפיע, בדרך ישירה או עקיפה, על קיום הבחירות לרבנים הראשיים עד ולא יאחר מתום חודשיים ימים מהיום, הנכם מתבקשים להודיע על כך למרשיי, בכתב ומבעוד מועד, וליתן בידם די זמן למצות את זכויותיהם, מלרבות פנייה לאפיקים משפטיים לרבות הגשת עתירה לבג"ץ בעניין זה.

40. כפועל יוצא מכל האמור הנכם מתבקשים להשלים את כל ההליכים הדרושים לקיום הבחירות במועדן, לרבות השלמת הגוף הבוחר ופרסום שדמות חבריו, קביעת ממועד הגשת המועמדות וכל הליך נדרש אחר, בתוך ולא יאחר מתום חודשיים ימים מהיום, והודיע למרשיי – ולציבור כולו – על לוח הזמנים בעניינן, למען תתקיימנה הבחירות לרבנים הראשיים כדת וכדין, באופן גלוי ובשקיפות מלאה, תוך שמירה מרבית והקפדה על שמירת כל עקרונות היסוד הדמוקרטיים ומילוי עד לאחת.

41. למותר לומר שאין בכל האמור לעיל כדי למצות את טענות מרשיי בנושא הנדון, והם שומרים לעצמם את הזכות לנקוט בכל הליך ראוי ולמצות כל זכות נוספת העומדת להם מכוח הדין.

בכבוד רב ובברכה,

פרופ' אביעד הכהן, עו"ד

העתק: מבקר המדינה, רו"ח מתניהו אנגלמן